

Spānija

Vispārīgā informācija

Oficiālais nosaukums:

Spānijas Karaliste
federāla konstitucionāla monarhija

Valsts iekārta:

Madride

Galvaspilsēta:

Valsts valoda:

spāņu

Teritorija

Platība:

505 370 km²

Sauszemes robeža:

1917,8 km

Krasta līnija:

4964 km

Robežvalstis:

Andora 63,7 km, Francija 623 km, Gibraltārs 1,2 km, Portugāle 1214 km, Maroka (Seuta) 6,3 km, Maroka (Melilja) 9,6 km

Administratīvais iedalījums:

17 autonomi apgabali (reģioni) un 2 autonomas pilsētas – Seuta un Melilja

Lielākās pilsētas:

Madride, Barselona, Valensija, Sevilja, Bilbao, Malaga, Saragosa, Granada, Alakanta

Iedzīvotāji

Iedzīvotāju skaits (2015):

48 146 134*

Pieaugums (2015):

0,9%*

Nacionālais sastāvs:

spāņi, baski, katalāņi, galīcieši**

Reliģijas:

Romas katoļi 94%, citas 6%**

Ekonomiskie rādītāji

IKP (2015):

1,22 triljoni USD*

IKP pieaugums (2015):

3,1%*

IKP uz vienu iedzīvotāju (2015):

25 864 USD*

IKP PPP (2015):

1,63 triljoni USD (16. vieta pasaulē)**

IKP PPP uz vienu iedzīvotāju (2015):

35 200 USD (51. vieta pasaulē)**

Preču eksports (2015):

277,3 miljardi USD*

Preču imports (2015):

298,3 miljardi USD*

Eksporta partneri (2014):

Francija 16,2%, Vācija 10,7%, Portugāle 7,6%, Itālija 7,3% Lielbritānija 7,1%*

Importa partneri (2014):

Vācija 13,4%, Francija 11,9%, Itālija 6,2%, Ķīna 6,1%, Nīderlande 4,8%, Lielbritānija 4,4%*

Eksporta produkti:

iekārtas, transportlīdzekļi, pārtikas produkti, farmācijas produkti, medicīnas aprīkojums, patēriņa preces

Importa produkti:

mehānismi, iekārtas, naftas produkti, ķīmikālijas, pārtikas produkti, patēriņa preces, pusfabrikāti, mērinstrumenti un medicīnas iekārtas

Galvenās nozares:

tūrisms, mašīnbūve, ķīmijas rūpniecība, tekstilrūpniecība, apavu ražošana, pārtikas un dzērienu ražošana, mašīnbūve, ugunsizturīgu materiālu ražošana, metālrūpniecība, kuģu būvniecība, farmaceitisko izstrādājumu ražošana, medicīnisko iekārtu un aparātu ražošana

Dabas resursi:

ogles, brūnogles, dzelzs rūda, varš, svins, cinks, urāns, dzīvsudrabs, volframs, pirīts, magnēzīts, fluoršpata, ģipsis, sepiolīts, kaolīns, potaša, hidroenergoresursi, aramzeme

Ienākošās uzkrātās ĀTI (2015):

746,8 miljardi USD***

Izejošās uzkrātās ĀTI (2015):

707 miljardi USD***

Valūta:

eiro (EUR)

* Instituto Nacional de Estadística - http://www.ine.es/en/welcome_en.htm

** Central Intelligence Agency – www.cia.gov

*** Banco de España - <http://www.bde.es/bde/es/>

Fiskālais gads:	kalendārais gads
Inflācija (2015):	-0,6%*
Bezdarba līmenis (2015):	22,5%*
Uzņēmuma ienākuma nodoklis:	30% (samazinātā likme 25%)

Papildus informācija

Tālsarunu kods:	+34
Interneta IDL:	.es

Spānija atrodas Eiropas dienvidrietumos un aizņem 85% no Pireneju (Ibērijas) pussalas. Ziemeļos robežojas ar Franciju un Andoru, rietumos ar Portugāli, dienvidos ar Gibraltāru. Ziemeļos valsti apskalo Biskajas līcis, austrumos Vidusjūra un rietumos Atlantijas okeāns. Spānijai pieder Baleāru salas Vidusjūrā un Kanāriju salas Atlantijas okeānā.

90% valsts teritorijas aizņem kalni, dienvidaustrumos atrodas Kordiljēras-Betikas kalnu sistēma, par kuru augstāki ir tikai Alpi. Netālu no Granādas atrodas valsts augstākā virsotne - Mulasens 3478m v.j.l.

Spānijā ir subtropisks Vidusjūras klimats, sauss un karsts. Ziemas maigas, vidējā janvāra temperatūra ir no +8°C līdz +14°C, kalnos temperatūra dažreiz nokrītas līdz -7°C. Vasaras karstas, vidējā jūlija temperatūra ir no +23°C līdz +29°C. Nokrišņu daudzums svārstās no 250-700 mm gadā, pārsvarā nokrišņi ir rudenī un ziemā. Kanāriju salās klimats

pārsvarā tropisks, ziemā temperatūra ir +25°C, vasarā +28°C. Baleāru salās ir Vidusjūras klimats, temperatūra ziemā ir +12°C, vasarā no +18°C līdz +26°C.

Kādreiz Spānijas teritorijā dzīvojošās ciltis tika iekļautas Romas impērijas sastāvā, pēc tam izveidojās barbaru karalistes, mauru kalifāts, kristiešu karalistes. Spānija radās tikai 1469. gadā, kad Kastīlijas karaliene Izabella apprecējās ar Aragonas valdnieku Ferdinandu. Abi jau iepriekš savai zemei bija pievienojuši Leonas un Navarras valsti. Apvienoties lika rekonkista – karš, kurā kristiešu karaļi atkaroja musulmaņiem Ibērijas pussalu.

No 15. līdz 17. gadsimtam Spānija izvērās par milzīgu koloniālo impēriju, militāri un ekonomiski spēcīgāko, plaukstošāko valsti Eiropā ar plašiem koloniālajiem īpašumiem Dienvidamerikā, Centrālamerikā, Āfrikā, Dienvidaustrumāzijā. Sākot ar 17. gadsimtu Spānija sāka zaudēt savu lielvalsts statusu, līdz ar to arī ietekmi Eiropā.

XX gadsimts Spānijai bija satricinājumu laiks. 1931. gadā Spānija kļuva par republiku. Tad sekoja pilsoņu karš un Franko diktatūra. Franko pasludināja, ka no viņa varu atkal pārņems karalis. Pēc diktatora nāves tā arī notika. Sākumā spāņi uz savu valdnieku skatījās ar neuzticību, taču, kad 1981. gadā Franko piekritēji gribēja atkal sagrābt varu, karalis nostājās demokrātijas pusē. Kopš tā laika Huans Karloss ir Spānijas brīvības simbols un spāņi ar viņu lepojas.

1970.gadā Spānija sasniedza visstraujāko ekonomisko attīstību Eiropā. 1986.gadā Spānija pievienojās ES.

Spānijā ir krāšņa daba, dzīvespriecīgi cilvēki, garšīgi ēdieni, lielisks vīns, interesanta mūzika, saule, jūra, muzeji un interesantas apskates vietas. Spānijā nav vienveidības. Dienvidos – Andalūzijā var atrast to, ko pieņemts uzskatīt par klasisko Spāniju - mauritāniešu arhitektūru, vēršu cīņas - korridu, flamenko, gadatirgus, fiestas, ieilgušās siestas un mazliet paslinkus vietējos ļaudis. Tās centrs ir kontrastu pilsēta Sevilja. Seviljā atrodas pasaulē vislielākā gotikas stilā celtā katedrāle. Seviljas simbols ir katedrāles zvanu tornis Giralda. No Seviljas sākušies daudzi pasaules atklājēju ceļojumi – gan

Amerigo Vespuči, gan Fernando Magelāns, gan arī Kristofors Kolumbs devušies ceļā tieši no šīs ostas.

Ziemeļos, kalnainajā Basku zemē, dzīvo neliela auguma, plecīgi un enerģiski ļaudis, kas sarunājas basku valodā. Rietumos atrodas zaļo mežu, lauku un lauksaimnieku zeme - Galīcija. Austrumos, Katalonijā, kura ir pati „nеспāniskākā” Spānija var sastapt visvairāk blondiņu un rudmataino, tie pēc dabas ir mierīgi un nosvērti, runā kataloniešu valodā, daudz strādā un labi atpūšas. Šeit atrodas Barselona, Pireneji, milzīgās piekrastes Kosta Brava un Kosta Dorada, bet centrā ir Eiropas lielpilsēta - Madride. Ievēribu cienīgas ir arī Baleāru un Kanāriju salas.

Spānijā nav vienas valodas, kurā runātu visā valstī. Paši spāņi savu valodu dēvē par kastīliešu valodu. Bez tās autonomajos apgabalos var lietot vēl trīs valodas: galīsiešu, kataloņu un basku. Galīsiešu valoda atgādina portugāļu mēli – tajā kopš XII gadsimta runā Portugāles kaimiņu zemēs. Kataloņu valoda radās XIII–XIV gadsimtā un ir līdzīga franču valodai. Basku valoda nav radniecīga nevienai Eiropas valodai, un par šīs tautas izcelsmi (kas ir ļoti sena) pastāv tikai minējumi.

Spānijā ir saglabājušies unikāli viduslaiku pieminekļi, pilis un baznīcas ar daudzveidīgu arhitektūru, kur redzama mauru, bizantiešu, arābu un franču kultūras ietekme.

No Spānijas karaļu mākslas kolekcijām radies Eiropā lielākais mākslas muzejs Prado. Te var atrast gan seno Austrumu, gan romiešu, gan renesanses, gan mūsdienu mākslinieku darbus.

Spānijā dzīvojuši un savus darbus radījuši tādi slaveni mākslinieki, kā el Greko, Francisko Goija, Pablo Pikaso un Salvadors Dalī.

Spānijā par karalisku (spāniski – real) sauc visu, kas ir īpašas uzmanības vērts. Šis vārds dots arī vairākām futbola komandām. Slavenākā no tām ir *Madrides Real*, kas dibināta 1902. gadā un ir viens no pasaules vecākajiem futbola klubiem.

Spānijas reģionu nacionālā virtuve ir nedaudz atšķirīga. Ļoti iecienītas ir zivis un jūras produkti, dažādi gaļas izstrādājumi un mērces. Spāņu ēdieni ir dārzeņu, rīsa un dažādu gaļu maisījums. Viens no slavenākajiem ēdieniem ir paelja, kurā kopā ar tomātiem, papriku un garnelēm var iejaukt putna gaļu vai zivis. Spānija ir pazīstama visā pasaulē ar saviem lieliskajiem vīniem. Katrā rajonā ir arī savas liķiera šķirnes, populārs ir anīsa degvīns.

Spānija ir mūsdienīga zeme, kur top gan datori, gan auto, gan sadzīvei vajadzīgas preces. Kopš 1950. gada valstij ir sava autorūpnīca SEAT. Te top gan kravas, gan vieglās automašīnas.

